

Årsberättelse

2025

OOPERA
BALETTI

Innehåll

I korthet

- 3 År 2025
- 4 Generaldirektör Gita Kadambis hälsning

Inflytande

- 7 Mångsidigare publikarbete
- 9 År 2025 i siffror
- 10 Internationella samarbetsprojekt Next Stage, Xtreme och Next Generation

Ansvar

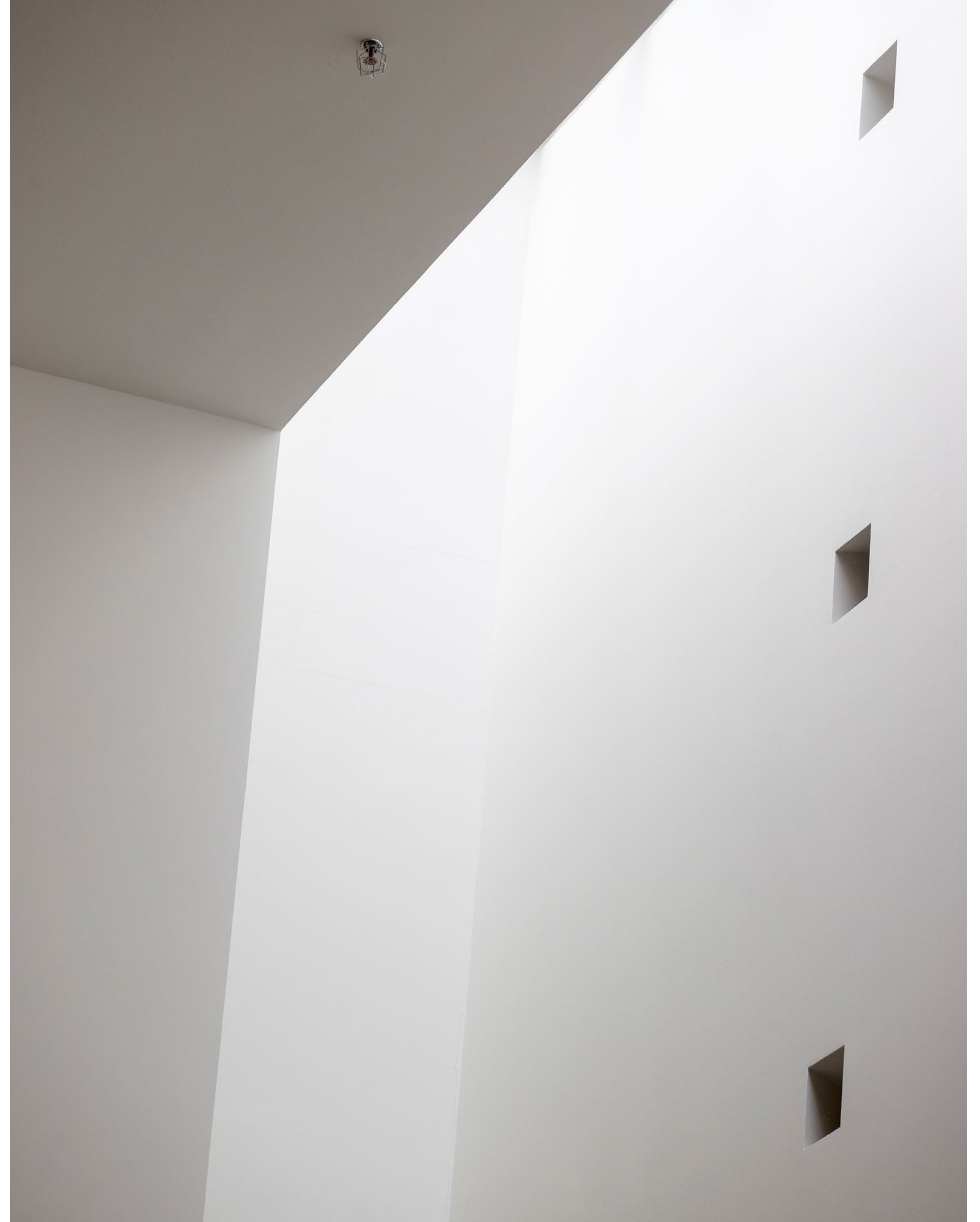
- 12 Totalrenovering av orkesterns repetitionssal
- 13 Modeller för publikkontakter
- 13 Rolluppsättningar i digitalt format

Opera

- 14 Operachef Thomas de Mallet Burgess hälsning
- 15 Sockerfabriken förnyar tanken om opera
- 15 Öppen ansökningsprocess för chefsdirigentstjänsten

Balet

- 16 Balettchef Javier Torres hälsning
- 17 Varför är Giselle speciell?
- 18 Baletten i Finland förnyas

År 2025

I takt med tiden och samhället

Finlands nationalopera och -balett är en nationell kulturinstitution och har som sin huvuduppgift att bjuda olika publik- och åldersgrupper i hela Finland på högklassiga och berörande opera- och balettupplevelser.

Under det senaste året har nya publikgrupper nåtts både i Operahuset, digitalt och genom gästspel. Framför allt har balettens ungdomsgrupp och operans kör fått mycket uppmärksamhet när de uppträtt utanför huset.

Samarbete med olika organisationer har skett på lokal, nationell och internationell nivå. Opera och balett som konstformer har utvecklats i samspel med olika aktörer.

Flera utvecklingsprojekt har varit på gång. De har handlat om både konstnärliga förnyelser och de möjligheter som modern teknik erbjuder. Den gemensamma nämnaren för båda har varit nyskapande.

De val som gjorts under året har styrts av socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvar. Nationaloperans och -balettens multidisciplinära internationella samarbete har gett bra jämförelsedata för dessa mål.

Generaldirektör Gita Kadambis hälsning

Nyskapande och samarbete

repertoar ska vara upplevelserik och meningsfull. Jag är stolt över att vi i så hög grad har tagit upp aktuella teman i vår repertoar. Samtidigt har våra produktioner hållit en hög internationell standard och varit nyskapande inom våra konstformer.

Bland balettproduktionerna var i synnerhet *Giselle*, under ledning av Javier Torres, inte bara en kombination av klassiska och nya baletttraditioner, utan den tog också ställning i samhällsfrågor. För operans del kan särskilt nämnas att Thomas de Mallet Burgess initiativ Sockerfabriken – En scen för samtidsopera kom igång på allvar. Sockerfabriken har som mål att föra in nya, mångfaldiga berättelser och nya perspektiv i samtida opera, och projektet fortsätter på ett hedersamt sätt operatraditionen att ta ställning i aktuella frågor. De första verken kommer att uppföras under hösten 2026.

Finland har ett gott rykte som ett innovativt land. Vi vill ligga i framkant av utvecklingen och det gäller även för Nationaloperan och -baletten. Det är uppenbart att vi måste hitta och kunna tilltala

nya publikgrupper utöver de nuvarande. Det har vi redan lyckats med. År 2025 var 34 procent av biljettköparna förstagångsbesökare. Vi måste bryta oss loss från traditionella sätt för vårt varande och görande. Sättet att konsumera opera på förändras – och det måste förändras.

Ett av våra strategiska projekt heter Xtreme (Mixed Reality Environment for Immersive Experience of Art and Culture). I det här projektet som finansieras av EU-programmet Horisont deltar flera konstinstitutioner, teknikföretag och universitet från olika håll i Europa. Blandad verklighet gör det förhoppningsvis möjligt att i framtiden med VR-glasögon från den egna soffan men i samma virtuella bubbla som en vän på andra sidan jorden se våra och andras föreställningar.

I Xtreme utforskar vi vilken typ av interaktion vi kan skapa mellan liveföreställningar och virtuell verklighet. Samtidigt får vi information om hur våra verk påverkar publiken. Naturligtvis måste vi hitta rätt historier att berätta på ett intressant sätt för

Generaldirektör Gita Kadambis hälsning

<< publik i alla åldrar. Det är fantastiskt att det med ny teknik kan skapas konstupplevelser som förstärker gemenskaper på ett ekologiskt hållbart sätt. Det är en inspirerande tanke!

Att blicka mot framtiden är en viktig del av Nationaloperans och -balettens strategi, utan att för den skull glömma historien. Vår strategi, som uppdaterades hösten 2023, är uppbyggd kring fyra teman: upplevelserik repertoar, öppenhet och närvaro, inkludering och socialt aktörskap. Under året som gått har strategin fördjupats med mätare som gör det möjligt för oss att noggrant följa upp hur våra mål uppnås. Våra värderingar kreativitet, öppenhet, ansvar och respekt har styrt vår verksamhet under lång tid, men de är fortfarande relevanta för den här tiden.

En fin kontrast till framåtblickandet har vi fått i synnerhet av vår körs 80-årsjubileum. Historiens vingslag och evenemang under jubileumsåret har bidragit till att lyfta fram den enorma yrkeskunskap som finns på olika håll i vårt hus. Ett annat exempel på det är vår orkesters konsertserie i Musikhuset. Körens år kulminerade i ett framförande av Finlandia som tystade presidentens självständighetsmottagning och förmodligen gjorde alla oss på Operan oerhört stolta över våra kolleger.

Vi har inte isolerat oss på vår egen ö. Som ett exempel på vår samhällspåverkan har vi bidragit till beredningen av den kulturpolitiska redogörelsen. Vi tog också ställning för lagen om skatteavdrag för privata donationer. Konstnärer från huset läste upp berättelser av Gazas barn inom kampanjen Berättelser från Gaza, och som chefsdirektör deltog jag i evenemanget Mot försoning, där slutrapporten från den historiska Sannings- och försoningskommission för samer lästes upp.

Under året började vi även med platsdesign, det vill säga undersöka hur Operahuset kan fungera som ett ännu bredare kulturellt rum. Vi vill vara en öppen mötesplats och del av en levande stadskultur i huvudstadsregionen.

Inom administrationen var en viktig utveckling att vi tog i bruk ett nytt system för produktionsplanering och arbetstidshantering, IT4Cultures DIESE. Det är en del av en större förändring för att göra vår verksamhet mer effektiv. Systemet producerar data om utrymmes-, personal- och tidsresurser som underlättar uppföljningen av arbetsbelastning och ger stöd för beslutsfattandet.

Under det gångna året har vi också fått en ny styrelse och ett nytt förvaltningsråd. Deras introduktion har varit givande och har hjälpt mig att även se på mitt eget arbete med nya ögon.

Höjdpunkter under 80-årsjubileet för Nationaloperans kör var Orgelnatt & Aria-konserten i Hagalunds kyrka den 7 augusti 2025 ("Operans magi i sommarkvällen") och körens och orkestrens gemensamma konsert i Musikhuset den 4 november 2025 (Brahms: Requiem).

Nationaloperans operasångarförening uppträdde också på republikens presidents självständighetsmottagning den 6 december 2025. Dessutom uppmärksammades körens jubileumsår på många olika sätt på vår webbplats, i vår säsongsbroschyr och i våra sociala medier. Körens historia presenterades i en fotoutställning i Operahusets huvudfoajé.

Konst är en upplevelse för alla

Det strategiska målet Opera och balett för alla är ambitiöst, men vår konstform är avsedd för alla. Vår befintliga publik är viktig för oss samtidigt som vi vill nå ut till nya besökare. Det är bland annat därför vi bedriver publikarbete.

Samarbete på internationell och nationell nivå gynnar alla och öppnar upp huset ännu mer. Men det viktigaste är att vår repertoar är betydelsefull för vår publik. Den är på en bra nivå. Alla avgiftsbelagda föreställningar har sålts till 89 procent. Belägningsgraden på huvudscenen var rentav 90 procent. Nio av tio besökare rekommenderar föreställningen de sett.

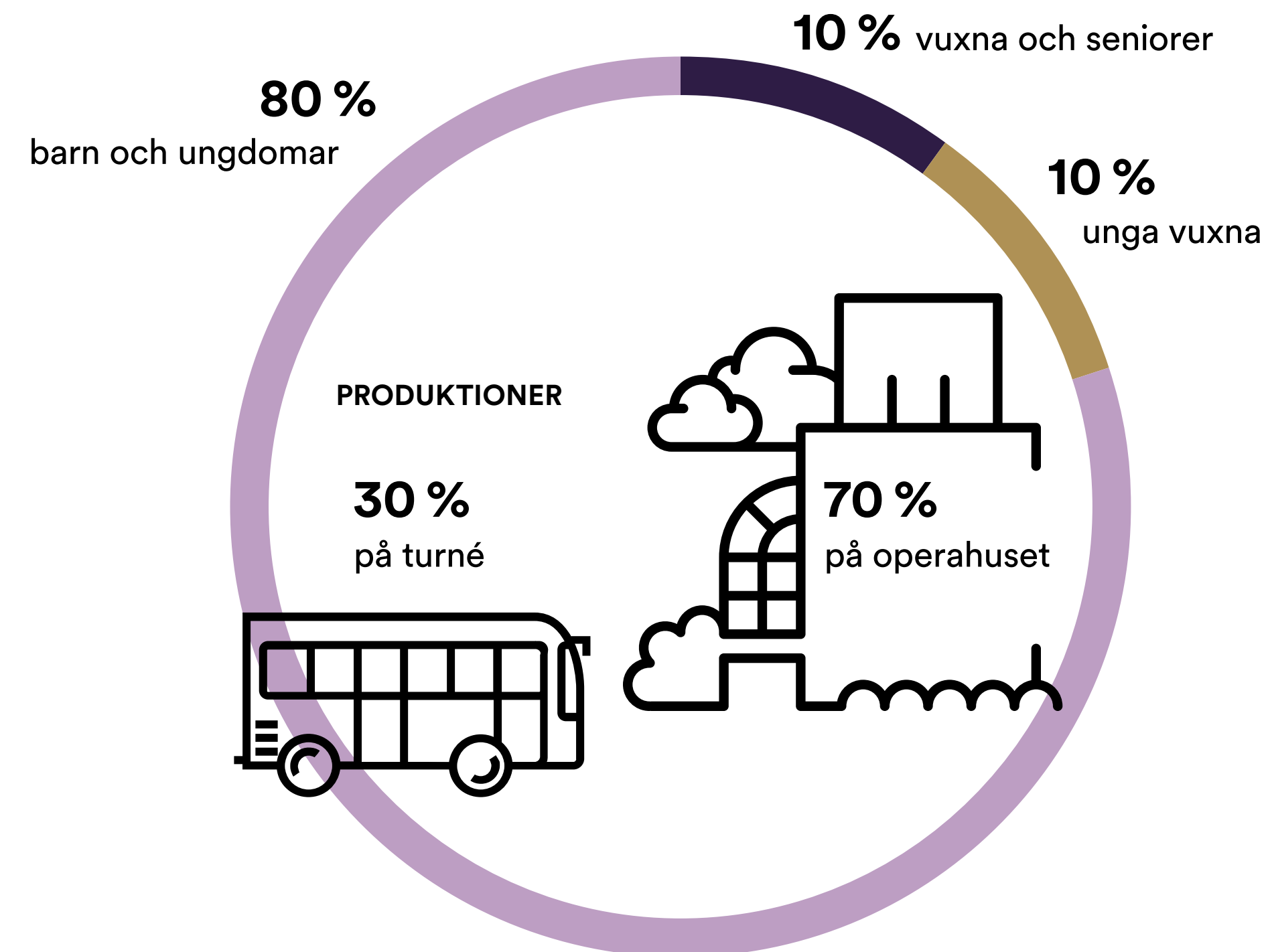
Mångsidigare publikarbete

För Finlands nationalopera och -balett är det viktigt att de konstformer vi representerar ska vara bekanta på något sätt för alla finländare. I praktiken har vi främjat detta mål i årtionden på många olika sätt och på husets olika avdelningar. Under våren 2025 skapades en ny strategi för det vi kallar publikarbete, funktioner som stödjer vår grundläggande verksamhet. Alla som arbetar med detta samlades till en särskild avdelning med en gemensam vision och verksamhetsplan.

Det centrala målet är att väcka intresse för konstarna, öka medvetenheten och inspirera människor i alla åldrar att uppleva opera och balett. Barn och ungdomar är de viktigaste målgrupperna. Den röda tråden är att så många som möjligt ska få uppleva opera- och balettkonst.

I och med det nya tänkesättet fokuserar vi på att öka antalet och skalan på kontakterna och förbättra kvaliteten på publikarbetets projekt. Tillgänglighet och närbarhet styr verksamheten. Precis som tidigare är samarbetet med kommuner viktigt. Turnéerna fokuserar på några landskap, men till exempel skoloperor uppförs i konsertsalar för större publiker.

MÅLGRUPPER FÖR PUBLIKARBETET

Kulmen på publiksamarbetet 2025 var en balettdag som för första gången erbjöds landets alla grundskolor den 17 december. Fler än 4 000 skolor eller klasser anmälde sig för att se inspelningen av baletten *Nötknäpparen* och *Råttkungen*. Totalt sågs den av 150 000 barn.

Tidigare under hösten genomfördes ett annat nytt experiment: för första gången gjordes en turné till daghem med föreställningen *En magisk stund*. Det var en 30 minuter lång, interaktiv föreställning med dans, musik och sång på temat *Askungen*. Därtill fortsatte föreställningarna av minioperan *Barberaren i Sevilla* för daghemsgrupper i Operahusets foajé. I minioperan berättas den välkända historien på barnnivå på en halvtimme och samtidigt presenteras verkets musikaliska pärlor av två sångare och två musiker.

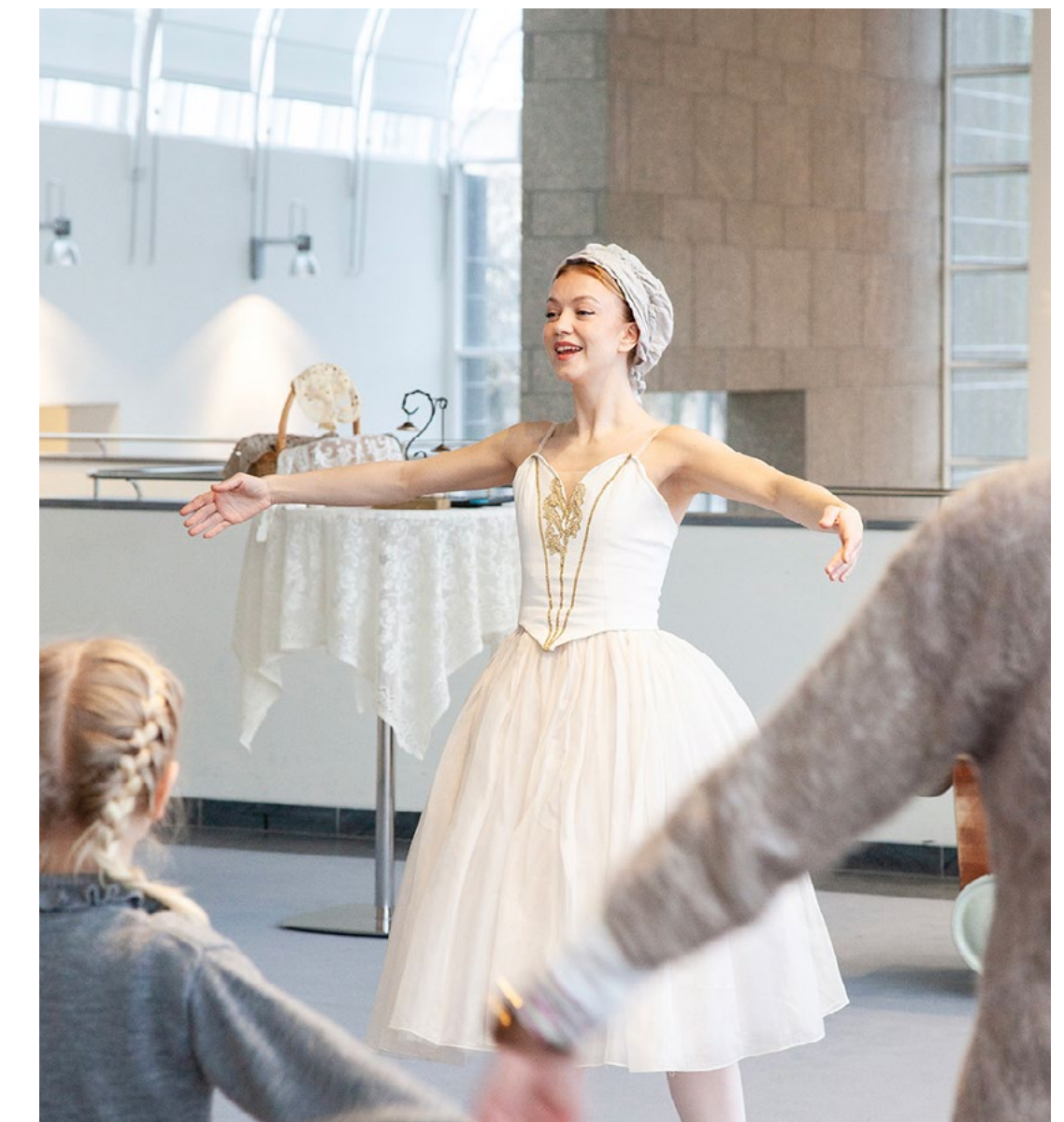
I november lanserades serien *Operan kallar*, som fördjupar publikens upplevelse genom olika sidoevenemang. Bland annat hölls pysselstunder för barn och en diskussion om uppfostran under ledning av barnpsykiater Jari Sinkkonen i samband med föreställningar av *Hans och Greta*. Dessutom fortsatte turnén *Balettenergi* för pojkar, liksom *Operans tedanser* som är viktiga för seniorer, båda bekanta från tidigare säsonger. Antalet skolelever som ser huvudrepetitioner har ökat.

Nationaloperan och -baletten deltar i programmet *Konsttestarna*, som erbjuder alla åttondeklassare i Finland och deras lärare 1–2 besök per läsår för att uppleva konst av hög kvalitet. För skolgrupper finns också balett- och operaföreställningar till specialpris.

Läs mer om publikarbetets olika verksamhetsformer

På de avgiftsfria stämmingsfulla lördagsmatinéerna *Musik i foajén* framför Nationaloperans orkestermusiker eller operasångare musikaliska pärlor.

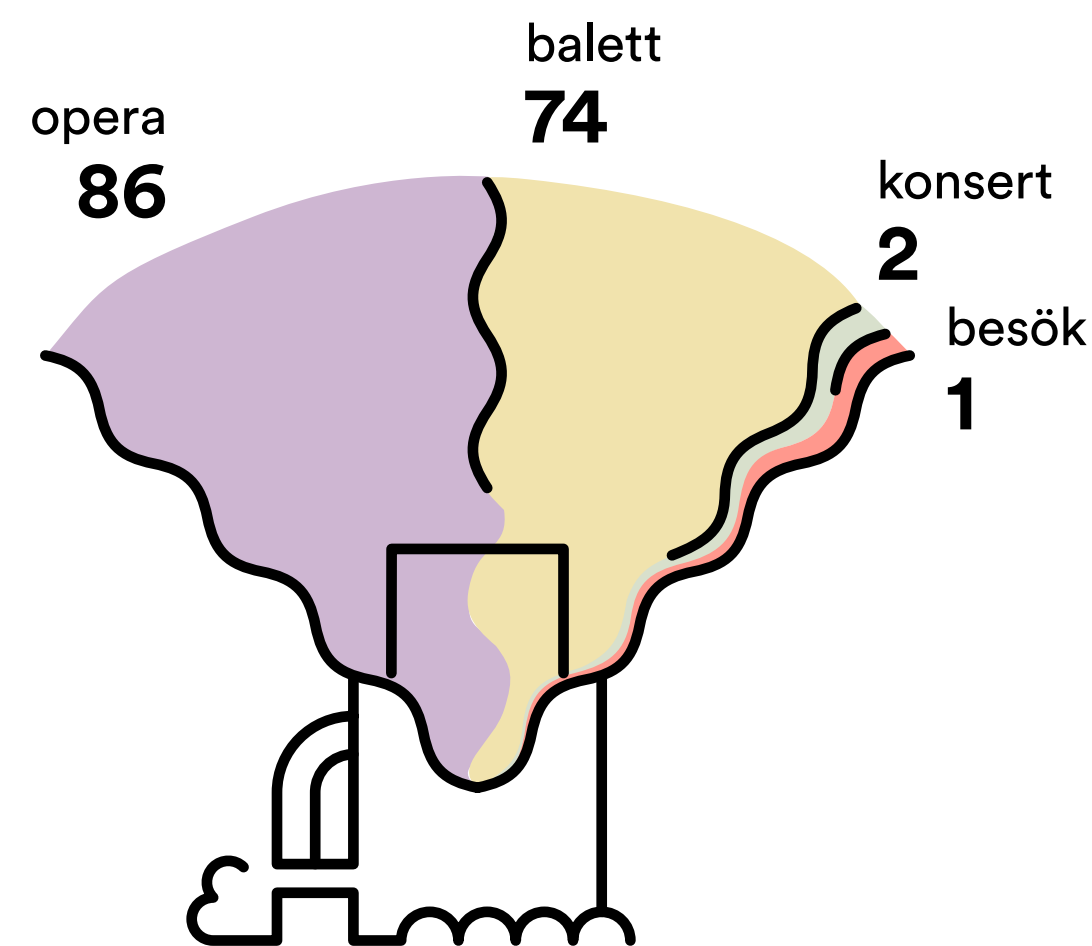

En magisk stund är en halvtimme med dans, musik och sång för daghemsbarn. Temat hösten 2025 var baletten *Askungen*. I november–december turnerade *En magisk stund* även på daghem i huvudstadsregionen.

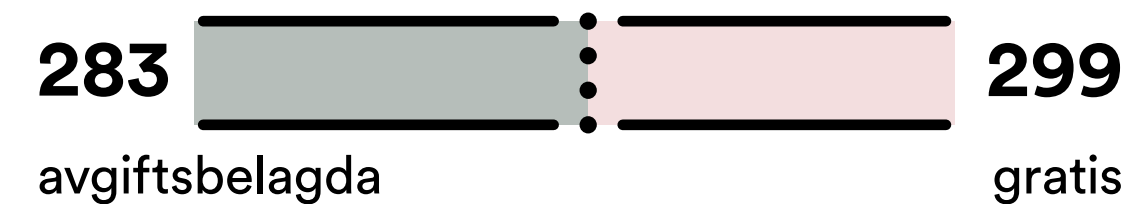
År 2025 i siffror

Finlands Nationalopera och -balett hade totalt 0,8 miljoner publikkontakter på alla sina kanaler. Vi arrangerade 860 föreställningar eller evenemang på 23 orter. Vi är en konstinstitution för hela Finland.

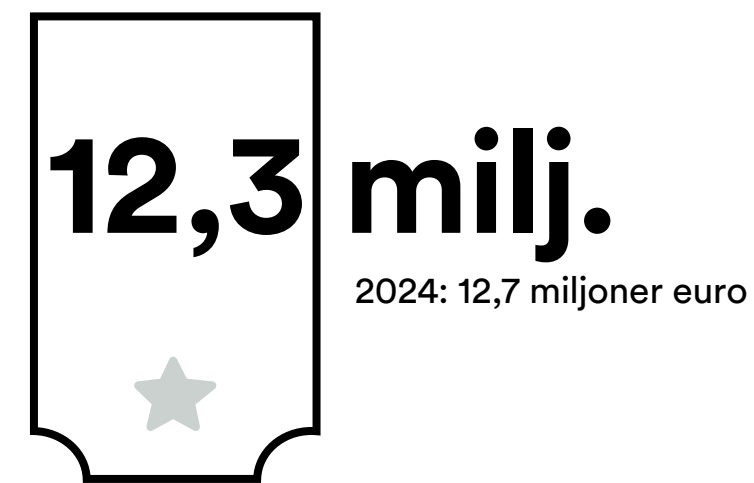
AVGIFTSBELAGDA FÖRESTÄLLNINGAR PÅ HUVUDSCENEN

ALLA FÖRESTÄLLNINGAR TOTALT

BILJETTINTÄKTER

ANDEL FÖRSTAGÅNGS- BESÖKARE AV BILJETTKÖPARNA

34 %

ANDELEN ÅTERKOMMANDE FÖRSTAGÅNGSBESÖKARE

19 %

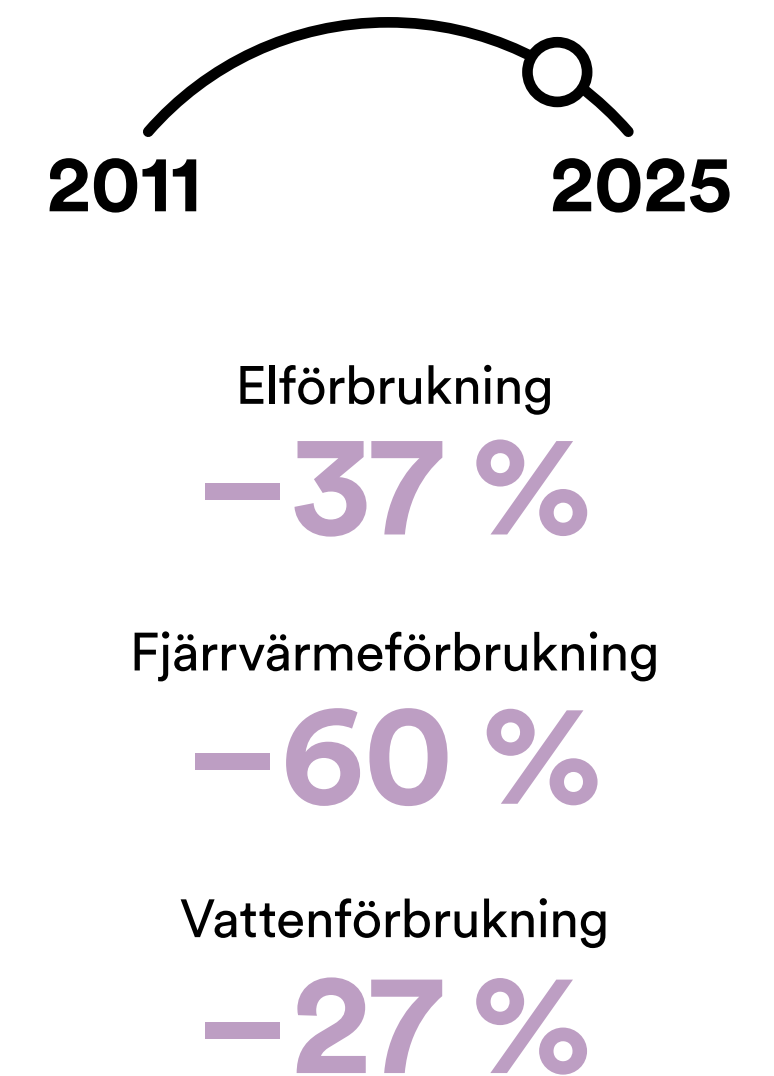
HUVUDSCENENS BELÄGGNINGSGRAD

9 verk
över
90 %

Nötknäpparen och Rättkungen,	100 %
Prinsessan Törnrosa, Österbottningar	100 %
CircOpera 2.0, Edith Piaf – La vie en rose	99 %
Don Carlos	98 %
Djurfarmen	94 %
Glada änkan, Tosca	92 %

FÖRBRUKNINGSENTVECKLING

PERSONAL OCH VERKSAMHET

546
MÅNADSAVLÖNADE
ANSTÄLLDA

2024: 545

33
NATIONALITETER

34

89 %
TOTAL
BELÄGGNINGSGRAD

85 %

251 822
ÅSKÅDARE

247 939

0,8
MILJONER PUBLIK-
KONTAKTER

0,7 miljoner

Kvällen med Nationalbalettens unga dansare i Almisalen innehöll två moderna dansverk och scener ur en klassisk balett. Marco Goeckes *Blushing* hade premiär. Föreställningen direktsändes gratis på Operans och Balettens virtuella scen Stage24, i samarbete med OperaVision och EU-programmet Kreativa Europa.

Internationella samarbetsprojekt Next Stage, Xtreme och Next Generation

Finlands Nationalopera och -balett deltar i flera europeiska samarbetsprojekt. År 2025 startade det treåriga Next Stage, som stöds av EU-programmet Kreativa Europa och administreras av den europeiska medborgarorganisationen FEDORA. Teman är hållbar utveckling, inkludering och digitalisering inom opera och balett.

Temana behandlades bland annat i samband med Opera Europas höstkonferens i Genève. Det framkom att Finlands nationalopera och -balett är en av föregångarna inom branschen med sina åtgärder för hållbar utveckling enligt FN:s Agenda 2030. Likaså har digitaliseringen en stark ställning här. Mötet gav också en möjlighet att lära av andra, eftersom det givetvis arbetas med dessa frågor runt om i Europa på ett eller annat sätt.

Internationellt samarbete bedrivs också inom projektet Xtreme som undersöker hur ny teknik och konstorganisationer kan skapa nya typer av konstupplevelser på ett inkluderande och ekolo-

giskt hållbart sätt. I projektet deltar fyra kreativa organisationer och totalt 14 partners, inklusive flera universitet. Projektet administreras av EU-programmet Horisont Europa. I januari stod Finlands Nationalopera och -balett tillsammans med Aalto-universitetet värd för ett projektseminarium i Almisalen. De första publikexperimenten är planerade till slutet av 2026.

I början av 2025 startade därtill ett annat projekt, Next Generation, som koordineras av Opera Europa. Det stöder nya konstnärer inom opera och dans genom att erbjuda utbildning, synlighet och nätverksmöjligheter. Projektets första direktsändning var verket *Blushing* med Nationalbalettens ungdomsgrupp i mars 2025. Direktsändningen visades på OperaVisions YouTube-kanal och hade över 7 400 tittare. Nätverket består av 44 europeiska aktörer. Projektet pågår till 2028 och stöds även av EU-programmet Kreativa Europa.

Prisbelönda artister

Sofia Gustafsson, 2:a solistdansare
Pro Dance-livsverkspris

Giulio Diligente, dansare
Outi och Jan Vapaavuoris stiftelses danspris

Iris Candelaria, sopran
Finska Kulturfondens pris

Maija Linkola, 1:a violinist
Stipendium från Operans och balettens stödstiftelse

Jaakko Välimäki, valthornist
Helsingfors musiker rf:s Jaska-pris

Mot en mer hållbar kultur

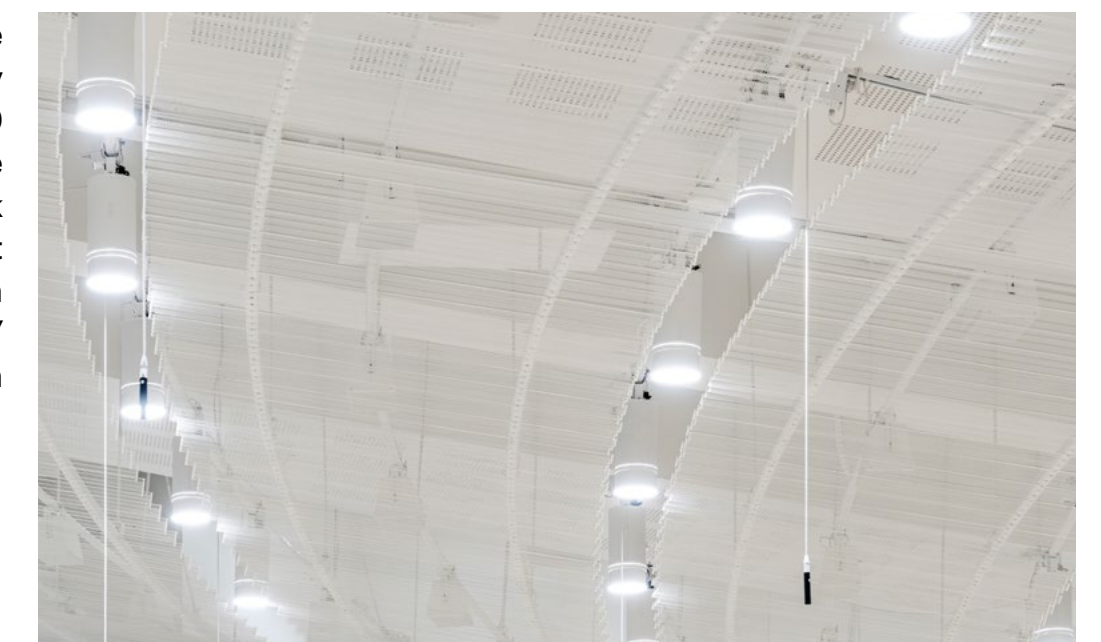
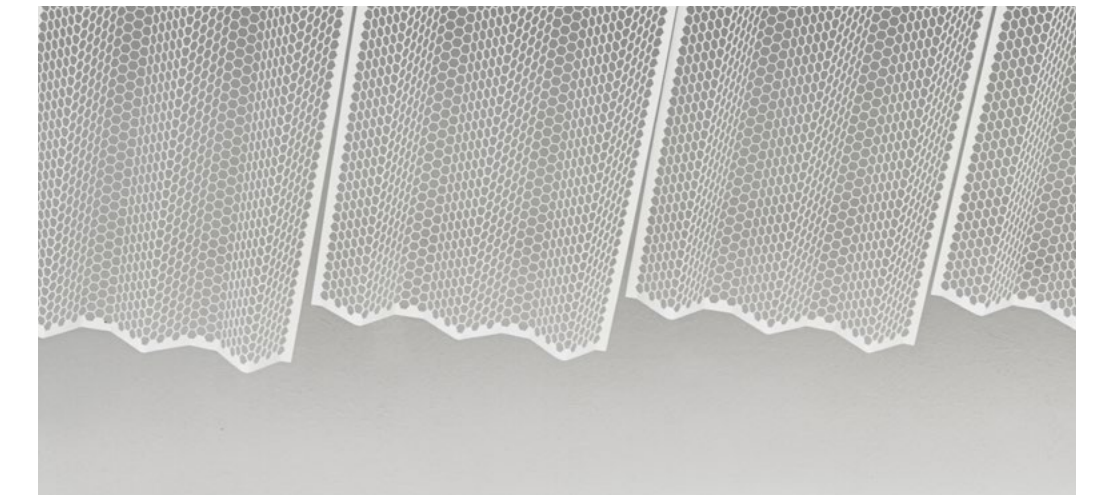
Nationaloperans och -balettens strategi för 2025–2028 bygger på våra värden, varav ansvar är ett. Konstnärligt ansvar, miljöansvar, socialt ansvar och god förvaltning är väsentliga delområden av vårt ansvarsarbete.

Under året har vi berett en plan för utsläppsminskningar och en färdplan för ansvarsarbetet. Dessutom har beräkningen av koldioxidavtrycket fortsatt och modellen för mentalt stöd för dem som arbetar med utmanande verk har vidareutvecklats. Utöver det fortlöpande arbetet har även milstolpar nåtts.

Orkestern och husets egna experter var starkt involverade i planeringen och ibruktagandet av repetitionssalen.
Foto: Akukon / Janne Hirvonen

Det elektroniskt assisterade akustiksystemet består av cirka 120 högtalare och 40 mikrofoner med förstärkare och processorer. I teknisk bemärkelse kan systemet därför betraktas som scenteknik. Foto: Akukon / Janne Hirvonen

Totalrenovering av orkesterns repetitionslokal

Den efterlängtdade renoveringen av orkestersalen blev klar i början av augusti. Förändringen var avsevärd: musikernas repetitionsförhållanden förbättrades när det gäller ventilation, belysning och framför allt akustik. Golven slipades och övriga ytor gjordes mjukare.

Senatfastigheter utförde renoveringen enligt önskemål från Nationaloperans musiker och ljudavdelning. Planeringen inleddes med akustiska mätningar. Renoveringsarbetet påbörjades vid påsk. Efter sommaruppehållet kunde musikerna ta i bruk den förnyade salen som är resultatet av ett gott

samarbete mellan fastighetsavdelningen, entreprenörerna och Senatfastigheter. Den största förändringen var att repetitionssalen fick fungerande artificiell akustik: ekon tas bort elektroniskt och ljuden återkommer med en fördröjning, vilket gör att utrymmet verkar större än det är.

Tack vare renoveringen kan musikerna höra sitt eget spelande bättre än tidigare. Även den inbördes hörbarheten har blivit tydligare. Hur detta inverkar när orkestern flyttar från repetitionssalen till orkesterdicket kan var och en som går på opera eller balett själv bedöma.

” Vi är mycket nöjda med allt det nya. Tidigare var salen både bullrig och ekande, vilket gjorde det svårt att höra sitt eget spel. Ljudbilden kunde förändras stort om man flyttade sig bara en meter åt ett annat håll. Efter repetitionerna kände jag mig ofta väldigt trött.”

— Basviolinist Marko Mikkola

Modeller för att hantera trakasserier och diskriminering i publikkontakter

Nationaloperan och -baletten har 2025 definierat modeller och principer för att hantera utmanande kundsituationer. Foajétjänsterna, kundtjänsten, restaurang- och väktartjänsterna och kommunikationsavdelningen har deltagit i arbetet. Framöver ingriper vi omedelbart i diskriminering, trakasserier och olämpligt uppförande – sådant tolereras inte. Utvecklingsarbetet har inte bara handlat om att definiera principer, utan framför allt om att lära sig tillsammans och diskutera inom arbetsgemenskapen vad ett rum som upplevs tryggt innebär. Under året hölls 13 teamöverskridande workshoppar om temat. Kärnfrågan var hur vi kan säkerställa respekt för jämlikhet och mångfald och allas trivsel för både kunder och anställda på publikevenemang. I oktober hölls en fem timmar lång utbildning där bland andra Dakota Robin, utbildare i mänskliga rättigheter, vägledde deltagarna i frågor om mångfald och inkludering. Utbildningarna fortsätter under 2026.

Utvecklingen av principer och metoder för trygga rum är en ständigt pågående process som bygger på samarbete och öppen dialog mellan dem som arbetar i kundgränssnittet. Principerna tas i bruk i början av spelåret 2026–2027.

Information om rollupsättningen för varje föreställning finns nu i digital form som uppdateras fortlöpande på den nya tjänsten Rollupsättningar: osajaot.oopperabaletti.fi

Rollupsättningar i digitalt format

Vi upphörde trycka så kallade mellanblad, alltså rollupsättningarna för varje föreställning, i början av säsongen 2025–2026. Rollupsättningar kan istället ses via QR-koderna som finns tryckta i programbladet och är framsatta i lobbyerna och foajéerna. De som köpt biljett får en länk till verkets uppgifter per e-post två dagar före föreställningen. Den elektroniska tjänsten finns på finska, svenska och engelska. Rollupsättningen visas också på skärmarna i huvudfoajén.

I webbtjänsten Encore finns enormt mycket information, med verk av Finlands Nationalopera och -balett och deras rollupsättningar så långt tillbaka som 1911.

De digitala rollupsättningarna sparar också på miljön: under de senaste tio åren har totalt 1,5–2 miljoner mellanblad tryckts och mer än 1 500 leveranser av dem har gjorts med budbil till Operahuset.

Thomas de Mallet Burgess

Atta operaproduktioner framfördes på huvudscenen under året. Premiärföreställningar var *Hans och Greta* tonsatt av Engelbert Humperdinck, *Don Carlos* av Giuseppe Verdi, *Djurfarmen* av Alexander Raskatov och *Ryttaren* av Aulis Sallinen. Från början av höstsäsongen var repertoaren utformad av Thomas de Mallet Burgess som tillträdde som operachef 2023.

”

Vi måste utmana våra invanda metoder

Vi har hyllat operans förmåga att berätta historier. Det har stöttats av att vi har en god publikrelation, fantastiskt professionella medarbetare och högklassig teknik på våra scener.

Ändå kan vi se att opera inte längre är lika populärt som det en gång var. Det finns allt fler som tycker att opera är gammalmodigt och inte särskilt intressant. Vi måste hitta en väg genom det här.

Finlands nationalopera vill vara en aktör som moderniserar och utmanar invanda metoder på ett sätt som inte bara handlar om Finland, utan kan vara av intresse var som helst i världen. Under året har vi arbetat med operor som *Morgonstjärnan* och *Festen*, som båda är verk med psykologiska spänningar och tar ställning i samhällsfrågor, samtidigt som de har en teatermässig berättarstil. Båda verken har premiär våren 2026.

Vi vill utöka vårt fruktbara samarbete med olika instanser. Nationaloperan kan inte göra allt, men vi kan använda vår status för att främja andra aktörers projekt. Vi ger trovärdighet åt andras projekt och delar med oss av vår kunskap till nytta för andra. Vi strävar efter ett nytt sätt att se på kultur, att bryta gränser och att skapa en stark modernitet.

Sockerfabriken förnyar tanken om opera

Med stöd från Finska Kulturfonden har vi startat programmet Sockerfabriken – En scen för samtidsopera. Syftet med det är att främja uppförandet av nya operaverk och föra opera närmare vår egen tid och plats.

I tre år erbjuder programmet en fantastisk möjlighet för sådana proffs inom operakonst som vi annars inte skulle ha möjlighet att dela med oss av vår expertis till. På Sockerfabriken får de använda sig av Nationaloperans resurser och lokaler. Vi i vår tur har möjlighet att sammanföra kompositörer, författare, regissörer och andra kreativa konstnärer för att arbeta i små grupper med att skapa nya kortoperor. Sockerfabrikens kärna utgörs av processen: hur

producera och regissera opera, hur arbeta tillsammans med ett tvärkonstnärligt team, vilka nya perspektiv på opera kan upptäckas. Vi söker inte efter färdiga manus. Varje år väljer vi 12 artister för att delta i mästerkurser som Nationaloperan ordnar med världstoppar som handledare. Bland dem finns många som inte annars är verksamma i Finland.

Vi gjorde våra första urval våren 2025 bland över 300 sökande. Hösten 2026 får vi se de första fyra minioperorna på 10–20 minuter i Almisalen. Varje verk har sitt eget konstnärliga team: regissör, manusförfattare och kompositör.

Min tanke är att Sockerfabriken ska ge artister möjlighet att tänka på och närma sig samtida opera på en mängd olika sätt. Programmet är öppet för alla, men deltagarna måste vara finländare eller bosatta i Finland. Åldern är inte avgörande, under den pågående produktionssäsongen är åldersskillnaden mellan den äldsta och den yngsta deltagaren cirka fyrtio år. På Sockerfabriken vill jag göra opera till ett forskningsobjekt: en stor grupp proffs skapar uppfattningar inte bara om vad opera är, utan också om hur den skapas och hur utmaningarna i de olika produktionsfaserna kan lösas. Nationaloperan erbjuder en samarbetsplattform för konstnärer och jag förväntar mig att slutresultatet blir mycket mer än summan av delarna.

Fastän Sockerfabriken hyllar det förflutna genom sitt namn – Operahusets föregångare på tomten – är kärnan i programmet en vilja att sprattla sig loss från det förflutnas sätt att skapa opera.

Öppen ansökningsprocess för chefsdirigentstjänsten

Finlands nationalopera inledde ansökningsprocessen för en ny chefsdirigent på våren 2025. Vi förnyade urvalsprocessen eftersom vi vill att rekryteringsprocessen ska vara fördomsfri, transparent och mäta den person vi utser på ett mångsidigt sätt.

Vi övergav medvetet tidigare modeller för ansökans olika faser. Därför inleddes samtidigt både en intern nomineringsprocess och en öppen ansökningsprocess med en internationell rekryteringspartner. På det här sättet säkerställdes att vi kunde få ett stort antal potentiella kandidater. 54 personer sökte tjänsten, av dessa intervjuades 17.

Intervjuerna genomförde vi med ett team bestående av representanter från flera olika yrkesgrupper. De valde sju kandidater till provdirigering. Baserat på den bjöd vi in tre dirigenter att delta i den sista fasen, som pågår fram till slutet av 2026.

Treårigt samarbete med Finländska barockorkestern inleddes

Ett av målen för Finlands nationalopera och -balett är att dela med oss av vårt kunnande mer än tidigare. Detta berör toppskickliga medarbetare i vår organisation, produktionsteknik och kundrelationer.

Ett steg i denna riktning var att vi inledde samarbetet med Finländska barockorkestern, som Jane och Aatos Erkkos stiftelse har beviljat ett stipendium på 504 000 euro för att etablera sceniskt och musikaliskt fullskalig barockoperaverksamhet i Finland. Nationaloperan och -baletten är huvudpartner i detta projekt. Det treåriga projektet omfattar utöver konkreta produktioner även uppbyggnaden av en permanent finansierings- och partnerskapsmodell.

Samarbetet kommer att resultera i bland annat föreställningar i Almisalen och foajéerna samt en hellång barockopera på huvudscenen. Partnerskapsmodellen är utmärkt för båda parter: Nationaloperans och -balettens resurser och infrastruktur stärker en central fristående aktör inom branschen. Det konstnärliga samarbetet syftar till att förnya barockoperan i Finland, öka publiken och stödja artister.

Javier Torres

Sju olika balettproduktioner framfördes på huvudscenen under året. Premiärverk var *Édith Piaf – La vie en rose* av koreografen Reija Wäre till musik av Jukka Nykänen, *T(r)anssi*, ett verk med tre koreografier för modern dans, och Javier Torres nya koreografi till den älskade balettklassikern *Giselle*. Repertoaren hade planerats av balettchef Javier Torres vars anställning, som inleddes 2022, förlängdes till juli 2029.

”

Jag är öppen för alla typer av samarbete. Jag vill också att vi inte bara ska erbjuda fantastiska föreställningar utan också ett bredare utbud av evenemang. Gatukonst, modern dans och möjligheten för publiken att delta kan mycket väl kombineras också på Finlands nationalbalett. Som vanligt förberedde vi förutom den innevarande säsongens baletter också kommande verk: *Puls* som intar hela Operahuset våren 2026. Den är ett bra exempel på att bredda publikens upplevelse av vår danskonst.

Mot nya publikgrupper

Vår repertoar i år har innehållit både älskade klassiker och verk som förnyar traditionell balett. Vi hade återigen flera verk där biljetterna sålde slut snabbt. Jag uppskattar vår engagerade publik stort. Men att nå ut till nya publikgrupper är också ett centralt mål för mig.

Det är nödvändigt att säkerställa en publikåterväxt. Jag har arbetat ihärdigt för att göra balett mer tillgängligt. Det är viktigt för mig att producera en repertoar som intresserar alla åldrar.

Balett är – precis som opera – ett hantverk som kräver insatser och toppkunskaper av enormt många olika yrkesgrupper. Som upplevelse är den en särpräglad, omsorgsfullt slipad diamant. Den ger ett djup som inte ska jämföras med andra underhållningsupplevelser.

Javier Torres

Varför är Giselle speciell?

Jag har velat regissera den franska balettklassikern *Giselle* i 30 år. Men jag är glad att jag fick möjligheten att göra det först nu. Jag tror att verket är mer aktuellt än någonsin. Som balett är den enkel och kort. Handlingen har en lämplig mängd kärlek, svek och förlåtelse – allt som krävs för ett bra drama. Den andra akten är visuellt fantastisk, och jag har behållit den rätt så oförändrad. Däremot förnyade jag den första akten. Jag ville att historien som berättas tilltalar vår tid. Därför övergav jag den tidigare modellen som utspelar sig på medeltiden, där kvinnan är som en docka, utan egen vilja och ett objekt som dör av hjärtesorg. Min huvudperson är en självständig, medveten kvinna – men hon blir förälskad.

I 1950-talets Italien klädde man sig läckert och tiden andades passion. Jag tycker att den fina historien om *Giselle* som tydligt uttrycker sin vilja passar bra att berättas i just den miljön. I Italien fanns det ett hyckleri i och med att det hade proklamerats jämställdhet mellan kvinnor och män, men det hade inget med verkligheten att göra. Även om hushållsmaskiner frigjorde tid var kvinnans plats fortfarande i hemmet.

Giselles kostymdesigner Erika Turunen hämtade inspiration till dräkterna från gamla foton av en bekant italiensk by.

I min berättelse blir *Giselle* lurad och besviken. Hon är en stark kvinna som också kan säga nej – och måste ta konsekvenserna av det. *Giselle* blir brutalt mördad av en svartsjuk man. I centrum står det fruktansvärda våldet mot kvinnor, som tyvärr är en realitet även i dag. Jag tycker att balettens viktiga uppgift är att beröra människor, att få dem att tänka. Det är därför jag inte längre ser något berättigande i att uppföra dammiga historier.

En annan viktig dimension är att baletten *Giselle* har roller för dansare i olika skeden av karriären. Det finns barn, men också erfarna dansare i trettio- och fyrtioårsåldern, till och med på gränsen till pension. Det är viktigt att det ingår dansare i olika åldrar i en danstrupp och att det finns meningsfulla roller för alla.

Med respekt för traditionerna ville Javier Torres bevara den vita scenen med de övernaturliga wilierna i andra akten av *Giselle*.

Genom *Giselle* vill jag också göra balett mer tillgänglig för en yngre, cirka 30-årig publik. Om vi kan få de här personerna som kommit in i arbetslivet att besöka oss en gång i år, kommer de förhoppningsvis två gånger nästa år.

Vi konkurrerar inte med traditionell underhållning, utan med omsorgsfullt, hantverksmässigt producerade upplevelser. Våra biljetter kan inte vara helt billiga, eftersom det krävs mycket resurser för att skapa den här konsten – men vi vill beröra dem som kommer till oss. Vi är en viktig del av den finländska kulturen.

Giselle hade premiär i oktober.

Javier Torres

Baletten i Finland förnyas

Jag är glad att mitt arbete som konstnärlig ledare för Nationalbaletten har gett mig möjlighet att både som koreograf och på andra sätt modernisera verk – och samtidigt förnya det allmänna tänkesättet om vad som krävs i balettdansarens yrke.

Jag tycker att Nationalbaletten är en utmärkt arbetsmiljö för våra dansare, men jag har velat göra den ännu bättre. För mig har ett viktigt mål varit att bryta cirkeln av negativ feedback och utveckling genom skrämsel. Att bli av med tron att man bara kan bli en bra dansare genom att höra de allra tråkigaste sakerna om sig själv. Det betyder inte att man ska komma lätt undan. Arbetet kan vara hårt, men bygger ändå på respekt och värme. Hierarkier är värdelösa i en sådan värld.

Under de senaste tre åren har också Balettläroanstalten tagit till sig detta tänkande. Min utgångspunkt har varit att en dansares psykiska välbefinnande bygger på en sund kroppsuppfattning. Hot hör inte hemma i den här världen.

Baletts teknik och estetik utesluter inte respekt för individen, och alla dansares kroppar behöver inte passa in i samma form.

”Nationalbalettens ungdomsgrupp öppnade Next Generation Festival – inte bara med att introducera unga dansare utan också nya idéer. Det var ett nöje att se dem.”

–Maggie Foyer, seeingdance.com

Mitt mål är att Balettläroanstalten ska utbilda artister som framöver är mer igenkännbara i sin stil och som respekterar sig själva och sin hälsa. De vågar ställa frågor när de inte kan eller förstår.

Under de senaste åren har vi förnyat principerna för vår undervisning i alla åldersklasser. En arbetsgrupp gick igenom allt vi lär ut här i huset och i vilken ordning. Reformen har också inneburit att vi frångått den ryska skolan. Den tidigare uppfattningen var att traditioner inte kan brytas. Disciplin var kärnan i allt.

Vi har fortfarande en lång väg att gå innan resultaten av dessa reformer börjar synas i professionella dansares värld. Jag hoppas att kroppsskammen

redan nu börjar försvinna. Det är också värdefullt om unga dansare håller sig friskare och antalet skador minskar.

Under året har vårt fysioterapiteam arbetat med riktlinjer för kroppsuppfattning. De kommer att tillämpas i hela Nationalbalettens organisation. Syftet är att öka medvetenheten om trakasserier på grund av utseende och att ge oss alla kroppsfriid. Den kulturella förändringen är stor, och det handlar inte bara om balettdansare. Vi är noga med att påpeka att det som en gång ansågs vara normala kommentarer inte längre är acceptabelt. Tiderna har förändrats.

The Youth Company shines at home and in London

Ungdomsgruppen vid Finlands nationalbalett med 14 dansare är en viktig del av Nationalbalettens verksamhet. En tredjedel av medlemmarna är finländare och resten kommer från åtta olika länder på fyra kontinenter. Dansarna har nyligen avslutat sina balettstudier.

Förutom i sina egna föreställningar uppträder de unga dansarna tillsammans med andra dansare i produktioner på huvudscenen. Dansarna som är i början av sin karriär får värdefull erfarenhet av att uppträda och rutin för sitt arbetsliv. En årslång anställning snarare än enstaka roller ger värdefull stabilitet i de unga dansarnas liv.

*Under ledning av koordinator Nicholas Ziegler har Nationalbalettens ungdomsgrupp varit framgångsrik ute i världen. Dess nivå anses generellt vara mycket hög. Det var alltså inget under att föreställningarna av ungdomsgruppens egen produktion *Blushing* i Almisalen i februari-mars och av *Shining Through* i oktober var slutsålda. Gruppen deltog också i fyra av Nationalbalettens produktioner på huvudscenen.*

På sommaren uppträdde ungdomsgruppen på Royal Ballet and Operas Next Generation Festival i London. Medlemmarna i ungdomsgruppen är värdefulla varumärkesambassadörer.

Ungdomsgruppen får stöd av ett treårigt bidrag från Jane och Aatos Erkkos stiftelse.

FINLANDS NATIONALOPERA OCH -BALETT

Helsingegatan 58, Box 176
00251 Helsingfors
tel. +358 9 4030 21

Kommunikation

tel. +358 9 4030 2329
press@opera.fi
ooperabaletti.fi/se

förnamn.efternamn@opera.fi

Finlands nationalopera och -balett är
medlem i organisationen Opera Europa.

Verksamheten vid Finlands nationalopera och -balett stöds av Undervisningsoch kulturministeriet
samt städerna Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla och Europeiska unionen.

Huvudsamarbetspartner

STOCKMANN

VARMA

Samarbetspartner

EVLI

Redaktion

Katja Jokinen, Riina Kivijärvi ja Liisa Riekki
(Finnish National Opera and Ballet)

Redigering och layout

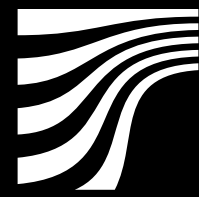
Carita Elshout (deSignal Oy)
Maija Hakala (Ahjo Communications Oy)

Bilder

Matilda Gronow, Minna Hatinen, Jussi Hellsten, Mirka Kleemola,
Janne Lehtinen, Jonas Lundqvist, Roosa Oksaharju, Ilkka
Saastamoinen, Emma Suominen ja Sakari Viika sekä Marco
Borggreve / Piano Espoo, DeshaCAM, Cata Portin / Carl Knif
Company, Fullsteam Agency, Kurt Van der Elst ja Dani Querol /
Helsingin juhlaviikot, Turun Kaupunginteatteri

Översättning

Heidi Granqvist

OOPPERA
BALETTI

oopperabaletti.fi